

[Hasle.]

parlamentariske Styre, som vi haaber at bevare, at blive en større og større Sandhed. Men ikke desto mindre viser dog vor Historie, at Ministeranklage *kan* rejses og endog føres igennem til en Ministers Domfældelse under parlamentarisk Styre; jeg tænker naturligvis her paa Tilfældet Sigurd Berg i 1909—10. Man maa derfor efter denne Erfaring ogsaa kunne regne med, at under visse Omstændigheder vil en saadan Tiltale og Domfældelse kunne finde Sted ogsaa i vore Dage. For det første nemlig, naar Folketingsflertallet skifter. Det er jo ogsaa den Mulighed, forstaar jeg, som man har regnet med ved Forældelsesfristen, idet Forældelse ikke indtræder, forinden der er gaaet 3 Maaneder efter et Nyvalg. Endvidere vil Ansvarligheden jo kunne gøres gældende under et Mindretalsstyre. Ud over dette maa man vistnok sige, at det politiske Ansvar vil blive saa alt overvældende, at det juridiske ingen Betydning faar.

Tidspunktet for dette Lovforslags Fremsettelse og for Sagens Gennemførelse er i hvert Fald ud fra et bestemt Synspunkt heldigt. Lidenskaberne i dette Spørgsmaal er jo ikke mere i Kog. Hverken Hørups eller Estrups Aand svæver over Vandene mere. Det var jo disse to skarpe Standpunkter, der i saa mange Aar gjorde det umuligt at gennemføre nogen Ministeransvarlighedslov, saaledes som allerede de ærede Medlemmer Hr. Fr. Dalgaard og Hr. Krag har nævnt.

Efter min Opfattelse er det lykkedes den højtærede Justitsminister paa en Række Omraader at drage de rette Slutninger og forstandige Konsekvenser af Fortidens Erfaringer. Lovforslaget følger snart vor Rigsretspraksis, gaar snart imod den, men Helhedsindtrykket har for mit Parti været gunstigt, og jeg kan for Det konservative Folkepartis Vedkommende allerede nu tilsige en venlig Behandling af Forslaget. Dette forhindrer naturligvis ikke, at vi maa forbeholde os vor Stilling over for en Række Enkeltheder, men der foreligger jo heller ikke noget Ultimatum, og jeg vil tro, at den højtærede Justitsminister og jeg, forhaabentlig sammen med alle andre Partier, kan blive enige om den endelige Affattelse af Forslaget.

Jeg vil da først nævne en Bestemmelse, som man i hvert Fald til en vis Grad kan sige savnes i Lovforslaget, nemlig en Bestemmelse, der udtrykkeligt fastslaar, at en Minister er ansvarlig for sine Handlinger som Minister, for sine Embedshandlinger,

ogsaa efter at han er frattraadt som Minister. Dette er jo en Indsigelse, som mange Gange har været fremsat fra anklagede Ministres Side, at de maatte frifindes alene af den Grund, at de ikke længere var Ministre. Den er forsøgt fremsat i Frankrig under den berømte Sag mod Ministeriet Polignac i 1830, i England har den været fremsat, og hvad der navnlig interesserer os her, den har ogsaa været fremsat under den første Rigsretssag i 1855—56 af Ministeriet Ørsted. Indsigelsen blev forkastet ved Rigsrettens Kendelse af 27. November 1855, og reale Grunde taler jo ogsaa i høj Grad for, at denne Opfattelse er den rigtige. Jeg tvivler ikke om, at den højtærede Minister er enig heri, og maaske kan en indirekte Forudsætning siges at ligge i Forældelsesregelen, selv om det ikke er helt klart.

Jeg synes i hvert Fald, at da Spørgsmaalet har været rejst af ingen ringere end Anders Sandøe Ørsted i en Sag, som angik ham selv, og da man jo ved Lovforslagets Udarbejdelse ingenlunde, hvad jeg senere skal komme tilbage til, har følt sig bundet til at følge Rigsrettens Praksis, kunde der dog vist have været Grund til at udtale det i en Sætning direkte, selv om jeg skal indrømme, at denne Indsigelse ikke senere har været forsøgt under nogen Rigsretssag, skønt de paagældende Ministre paa det Tidspunkt har været ude af Myndighed.

Jeg vender mig derefter til Spørgsmaalet om Kontrasignaturens Betydning for Ministerens Ansvar. Herom findes Reglerne i Lovforslagets §§ 2 og 3. Om disse Bestemmelser nu er i Overensstemmelse med Grundloven baade i dens nuværende Form og i den Form, den forhaabentlig faar, kan underkastes og er blevet underkastet Tvivl. Som bekendt foretokkede Rigsretsdømmen af 27. Februar 1856 Grundloven saaledes, at Ministerens Underskrift var en Betingelse for at paadrage ham Ansvar, og med denne Motivering, nemlig at de paagældende Ministre ikke havde underskrevet, frifandtes de tiltalte, Ministrene Anders Sandøe Ørsted, Tillisch, Bluhme og Scheel.

Sagen drejede sig, som man vil erindre, om, at Ministeriet under Krimkrigen havde afholdt forskellige Udgifter til Hæren og Flaaden, som ikke var blevet bevilget af Rigsdagen, og Rigsdagens Samtykke var ikke indhentet, skønt Rigsdagen endda paa det Tidspunkt var inde. Paa dette Punkt, altsaa med den Begrundelse, at de paagældende Ministre ikke havde underskrevet den kgl. Beslutning, blev de frifundet,